

Komentarz do IV kierunku realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym
2025/2026

**Profilaktyka przemocy rówieśniczej. Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży,
wsparcie w kryzysach psychicznych**

Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej są kluczowymi elementami tworzenia bezpiecznego i sprzyjającego rozwojowi środowiska edukacyjnego. Współczesna szkoła powinna nie tylko przekazywać wiedzę, ale również pełnić funkcję wspierającą i wychowawczą, odpowiadając na rosnące potrzeby emocjonalne i społeczne uczniów. Profilaktyka przemocy rówieśniczej powinna być realizowana na długo przed pojawianiem się samej przemocy i polegać na tworzeniu takich rozwiązań, które nie dopuszczają do jej rozwoju lub też ograniczają zasięg. Wymaga ona kompleksowych działań edukacyjnych i interwencyjnych angażujących całą społeczność szkolną, których celem jest budowanie kultury szacunku, dialogu i współpracy w społeczności szkolnej. Jej podstawę powinno stanowić rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych uczniów oraz kształtowanie empatii, odpowiedzialności i umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów.

Pamiętajmy, że obok rodziny to szkoła stanowi drugie ważne środowisko wychowawcze wpływające na rozwój społeczny, emocjonalny i intelektualny dziecka. To w szkole młody człowiek uczy się zasad, norm i wartości, które są istotne dla jego funkcjonowania w społeczeństwie, a także rozwijania umiejętności społecznych, w tym rozwiązywania konfliktów czy radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Bardzo ważne jest, żeby nauczyciele, pedagodzy i personel pomocniczy byli odpowiednio przygotowani do diagnozowania potrzeb uczniów, opracowywania programów profilaktyczno-wychowawczych, a także do podejmowania skutecznych działań interwencyjnych i wspierających uczniów.

Dbanie o zdrowie psychiczne uczniów i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej to nie tyle działania doraźne, co proces wymagający zaangażowania całej społeczności szkolnej i budowania spójnej, opartej na wartościach polityki wewnątrzszkolnej. Skuteczna profilaktyka i ochrona zdrowia psychicznego uczniów obejmują:

- tworzenie bezpiecznego klimatu szkoły, opartego na akceptacji, wzajemnym szacunku i dialogu;
- budowanie poczucia przynależności do społeczności szkolnej;
- wzmacnianie relacji rówieśniczych oraz integrację uczniów poprzez zajęcia wychowawcze, warsztaty i projekty społeczne;
- włączanie uczniów do działań pomocowych, wdrażanie ich do udzielania sobie wzajemnej pomocy m.in. poprzez wprowadzenie mediacji rówieśniczych;
- rozwijanie programów edukacyjnych i wychowawczych, które promują pozytywne postawy, przeciwdziałają stereotypom oraz uczą odpowiedzialności za słowo i działanie;

- tworzenie przestrzeni do doświadczania sukcesów, budowania pozytywnego obrazu samego siebie;
- wprowadzenie w życie procedur reagowania na sytuacje przemocy i kryzysów psychicznych;
- reagowanie całej społeczności szkolnej na najmniejsze objawy przemocy;
- ścisłą współpracę z rodzicami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz instytucjami wspierającymi dzieci i młodzież.

Szkoła, która skutecznie wspiera uczniów w rozwoju emocjonalnym i społecznym, przyczynia się do kształtowania bardziej empatycznych, odpowiedzialnych i odpornych młodych ludzi, lepiej przygotowanych do życia we współczesnym świecie.

Realizacja kierunku „Profilaktyka przemocy rówieśniczej. Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych” wymaga od szkół systemowego podejścia do budowania bezpiecznego i wspierającego środowiska edukacyjnego. Obejmuje ono zarówno profilaktykę, jak i działania interwencyjne oraz wspomagające, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczniów. Kluczowe jest włączenie całej społeczności szkolnej – nauczycieli, uczniów, rodziców, specjalistów i personel pomocniczy – we wspólne działania na rzecz dobrostanu psychicznego oraz przeciwdziałania przemocy. Szkoła, która świadomie rozwija kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów, wzmacnia relacje oraz zapewnia przestrzeń do wyrażania i przeżywania emocji, staje się miejscem, w którym młody człowiek może czuć się bezpiecznie, być sobą i rozwijać się w sposób pełny.

Proponowana oferta form doskonalenia:

1. Warsztaty metodyczne

- Niebieskoocy kontra brązowoocy, czyli rzecz o dyskryminacji
- Wykorzystanie literatury w pracy wychowawcy
- Organizacja i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Konstruowanie dokumentów WOPFU i IPET
- Dostosowania edukacyjne
- Rozpoznawanie trudności uczniów
- Praca nauczyciela współorganizującego kształcenie
- Uczeń z nadpobudliwością psychoruchową – strategie pracy
- Uczeń z opozycyjno-buntowniczymi zaburzeniami zachowania – strategie pracy
- Jak chronić i wzmacniać zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży?
- ABC pracy w klasie zróżnicowanej
- Bajkoterapia. Sposoby na dziecięce słabostki

2. Konferencja

- Między rówieśnikami. Przemoc, relacje, odpowiedzialność

Komentarz opracowały:

Agnieszka Maszczyk

nauczycielka konsultantka ds. edukacji włączającej

Weronika Dwojakowska
nauczycielka konsultantka ds. kształcenia specjalnego